

Spørgsmaal var, at Ministeriet i det Hele maatte tiltræde den af Amtmanden fremsatte Anskuelse og derfor maatte anmode ham om, at foranstalte det Fornødne til Berigtigelsen af de herefter uretligt bestaaende Brugsforhold paa de vedkommende Gods'er". Her er altsaa i 1861 udtalt af vedkommende Amtmand, at det var ham klart, at hans Spørgsmaal efter den hidtidige Lovgivning maatte bevares paa den ogsaa af den høitagtede Justitsminister forudsatte Maade, og Indenrigsministeriet har derpaa erklæret sig enig med ham og befalet, at disse Brugsforhold, som Ministeriet erklærede for „uretligt bestaaende“, skulde forandres. „Der er altsaa en ren og klar Udtalelse fra Indenrigsministeriet“ siger derpaa den høitagtede Justitsminister, „som stemmer med den rettlige Opfattelse af Forholdet, som jeg har troet var den rigtige“, og han tilføjer, at han deri havde fundet en Bekræftelse paa, at det ikke var en Skuffelse, naar han troede, at der ikke var en nogenstunde i den Tid, han havde været Indenrigsminister, var blevet forelagt ham en Sag, hvori dette Spørgsmaal var kommet frem, og som paa nogen Maade kunde have givet ham Grund til at antage, at der var nogen Tvivl i denne Henseende. Dernæst siger han, hvad der er fuldkommen forstaaeligt og rigtig med Hensyn til saadanne Spørgsmaal: „I saadanne Spørgsmaal, hvor der ikke er Tale om Fortolkning af enkelte Lovbuds Bogstav, men om den rettlige Betragtning, som gaar igjennem en betydningsfuld Lovgivningsperiode, er det naturligtvis af megen Vægt at vide, hvad saadanne Mænd sige, som i lang Tid have været de naturlige Repræsentanter for den hele administrative Tradition i slige Spørgsmaal“, altsaa saadanne Mænd, som gennem en lang Række have skullet anvende Fæstevanglovgivningen og lade Traditionen gaa videre fra Fortiden til Nutiden. Han fortsætter saaledes: „Da jeg derfor hørte, at denne Sag senere var bleven Gjenstand for forskellige Opfattelser, faldt det mig ind at henvende mig til den Mand, som nu vel blandt de Levende maa betragtes som den, der nærmest kan siges at være den tilbagestaaende Repræsentant for Traditionen i denne Retning, nemlig Geheimeraad Unsgaard. Der er ikke nogen Mulevende,

der i den Grad kan siges at have haaret den gamle Rentekammertradition over i Administrationen efter Grundlovens Tilblivelse i 1849, og i det Svar, som jeg havde den Glæde at modtage fra ham, udtalte han sig ganske i den Retning, som jeg ventede, nemlig at han ikke havde kjendt Noget til den nye Theori, hvorefter man skulde kunne fritage en stor Del Bønderjord for Fæstevanglovgivningen ved Bøndergaardens Udskyning“. Den høitagtede Justitsminister omtaler derpaa en Dom, om hvilken han imidlertid siger, at den „aldeles ikke kommer ind paa Spørgsmaalet under Synspunktet af den nye Formel, hvorefter Fæstevanglovgivningen siges at hvile paa Gaardene i Modsetning til de fra dem adskilte mindre Parceller“. Senere yttirer den høitagtede Justitsminister, „at denne Opdagelse, thi jeg kan ikke kalde den anderledes, der visstnok endnu i dette Døgn er fremmed for de Allerfleste i Landet, ikke bør kunne benyttes i videre Omfang end allerede maatte være sket“. Den høitagtede Justitsminister udtaler altsaa, at det er en ny Opdagelse, og at han ikke kan kalde det anderledes; men dette stemmer ikke fuldkommen overens med, hvad den høitagtede Indenrigsminister har sagt om dette Spørgsmaal under en tidligere Sag; jeg skal nu fremhæve et Par Udtalelser af den høitagtede Indenrigsminister. Han siger saaledes f. Ex., at han „har tilbudt Udvalget at ville medvirke til at forhindre, at Godseierne gennem den nuværende Lovgivning benytte deres Omfordelingsret til at unddrage en Del Fæstevanglovgivningen fra Fæstevanglovgivningen“. „Dette har jeg tilbudt at være med til“ — sagde han — „paa en saa fuldstændig Maade, at det ikke engang skulde kunne lykkes Godseierne igjennem flere forskellige Kunstgreb at unddrage Noget af Fæstevanglovgivningen fra Fæstevanglovgivningen“. Den høitagtede Indenrigsminister kalder det altsaa „Kunstgreb“, som Godseierne benytte, for at unddrage en Del af Fæstevanglovgivningen fra Fæstevanglovgivningen, og han siger fremdeles, at han vil hjælpe til, at denne Fæstevanglovgivning kun bortfalder, naar Husene forsynes med Behøvere, „saaledes at de ikke let skulde kunne bruges til at drages ind under større Komplexer.“ Paa den anden Side brugte den høitagtede Indenrigsminister andre Udtryk, der ligesom syntes at gaa ud fra, at